

בס"ד

טעימה שבועית בלימוד הדף היומי

חושך גאורדי, מהנאמך פכשג נצכ"ס

"חכמת זו סדר קדשים"

הקשה מרנא החתם סופר (ליקוטים, רנג) שבשבת אמרו על הפסוק (ישעיה לג, ו) "והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת ודעת" שכולל בתוכו את ששה סדרים ו'חכמת' זו סדר קדשים, ומאידך בשלהי בבא בתרא (קעה, ב) אמרו כי הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות, ולכאורה הדברים סותרים זה לזה, שהרי אם חכמת זה סדר קדשים אם כן אף הרוצה שיחכים יעסוק בסדר זה. ותירץ החת"ס כי לעולם רוב מידות שהתורה נדרשת בהן מופיעות בסדר קדשים, אמנם כדי לבוא לחכמה זו שעמוקה וגדולה מכל החכמות, צריך האדם להתחכם בעצמו, ולכן אם יעסוק בסדר ממונות ויעיין בדברי הטוען והנטען, בכללי מיגו וחזקה וכדומה, הרי יתחדד שכלו עד שיוכל להגיע לחכמת התורה הטמונה בסדר קדשים.

והוא שאמרו, הרוצה להחכים – ולעסוק בסדר חכמת הוא סדר קדשים, עליו לעסוק תחילה בדיני ממונות שבסדר נזיקין, שאז כשיתחכם מוחו יזכה לעמוד על סוד סדר זה.

באופן דומה ביאר הגאון רבי רפאל הכהן אב"ד המבורג דברי הגמרא (בבא מציעא קט, ב) שאמר רב אשי לרב אחא "כי מטית לשחיטת קדשים תא ואקשי לי", ופרש"י שאמר לו שכיון שהוא מחודד ויודע להקשות הרי כבואו למסכת זבחים שהיא עמוקה, יעמוד לפניו ויתן לב לתרץ שאלתו, ויש להבין דברי חכמים וחדותם בזה.

והנה כאשר עוסקים בארבעת הסדרים שעניינם הלכה למעשה, לא ניתן לדקדק ולברר כל דבר לפי רוב הפלפול, וכלשון הגמרא (שם מה, א) אי דייקנין כולי האי בכל הש"ס לא תנין – שאם נעמוד נקשה ונפלפל בכל ענין וענין, לא נוכל להעמיד ההלכה על בוריה, שכן לעיתים לרוב הפלפול לא ניתן לדעת איזה צד הוא הנאמר להלכה ולמעשה ואיזה צד נאמר לפלפול בלבד.

והוא שאמר רב אשי לרב אחא, כיון שחריף עתה אם כן כאשר נבוא לשחיטת קדשים – היא מסכת זבחים – המסכת הראשונה לאחר סדר נזיקין, שם המקום לעמוד ולפלפל בכל תוקף ברוב חידוד ופלפול.